

13. mars, 2011

Umsögn um:

Tillaga til þingsályktunar - um mikilvægi fræðslu um kristni og önnur trúarbrögð og lífsviðhorf.
139. löggjafarþing 2010–2011.
Þskj. 316 — 273. mál.

Menntamálanefnd Alþingis

Til að unnt sé að fjalla um þessa tillögu þarf að feðra hana rétt. Greinargerðin, sem fylgir tillögunni, er nánast orðrétt og samhljóða pistli sr. Gísla Jónssonar er birtist á vefriti Biskupsstofu, <http://www.tru.is>, þann 7. desember sl. Þingskjalið er þó að sönnu lagt fram nokkrum dögum fyrr, en báðir eru sr. Gísli og 1. flm. tillögunnar stakir heiðursmenn með óflekkað mannorð og því útilokað að um ritstuld sé að ræða. Því verður að telja líklegt að þingsályktunartillagan sé unnin í nánú samstarfi við Þjóðkirkjuna og að hún sé jafnvel runnin undan rifjum hennar, enda samband þings og kirkju ákaflega náð og frjósamt eins og alkunna er.

Það skársta sem sagt verður um greinargerðina með tillögunni er það að hún er stutt. Annars er hún óljós, illa unnin og illa rökstudd, auk þess sem henni er ætlað að hindra hlutlaust skólustarf. Í þessari hroðvirknislega unnu greinargerð er stuðst mjög við hefðarrök og hreinan hræðsluáróður. Tillagan er augljóslega samin til höfuðs ályktun Mannréttindaráðs Reykjavíkur um trúmál og skóla og er með ólíkindum að flutningsmenn telji það í sínum verkahring að múlbinda skóla borgarinnar á klafa trúhelsis og mannréttindabrota. Engum dylst sem les tillöguna að hún er ekki lögð fram til að gæta réttinda minnihlutahóps trúfrjálsra einstaklinga, heldur er hún til þess ætluð að hygla einum trúarbrögðum umfram allar aðrar lífsskoðanir.

Flutningsmenn vitna bæði í Barnasáttmála SP og Toledo skýrslu ÖSE, en augljóst er að þeir skilja ekki, eða kjósa að mistúlka, það sem þeir vitna í. Þannig er því haldið fram að Barnasáttmálinn tryggi barni trúfrelsi, en hitt ósagt látið að jafnframt beri að virða skyldur foreldra og lögráðamanna að leiðbeina barninu um beitingu slíks réttar í samræmi við þroska þess. Það er jafnframt undarlegt að gera trúfrelsi barna að ásteytingarsteini í þessu samhengi því skólinn er menntastofnun og á ekki að vera vettvangur trúboðs eða trúarinnrætingar. Eins misskilja flm. Toledo skýrsluna – hún er leiðbeinandi um trúarbragðafræðslu og þar kemur m.a. fram að fræðsla um trúarbrögð skuli vera sanngjörn, nákvæm og byggð á áreiðanlegri fræðimennsku. Allir sem hafa til þess nennu að grenslast fyrir um vita að leiðbeiningar Toledo skýrslunnar eru að engu hafðar þegar kemur að ætlaðri fræðslu um trúarbrögð í grunnskólum og síst ástæða til að auka enn á þá hörmung. Dreifing Gídeon á Nýja Testamentinu í grunnskólum er svo sér kapituli út af fyrir sig og það er dapurlegt til þess að vita að flm. tillögunnar sjái ekkert athugavert við slíkt.

Flutningsmenn tillögunnar ætla Þjóðkirkjunni greinilega stóra hluti í skólakerfinu og taka sérstaklega fram að: „Kirkjan hefur löngu lýst því yfir að hún viðurkenni og virði ólík hlutverk skóla og kirkju“. Þessa sér hins vegar hvergi stað í sívaxandi brambolti kirkjunnar innan skólakerfisins. Er skemmst að minnast hinnar svo kölluðu „Vinaleiðar“ Þjóðkirkjunnar, en henni var ætlað að koma djáknum kirkjunnar varanlega inn í hvern skóla. Þar átti að draga grunnskólabörn í dilka eftir hentugleikum kirkjunnar, en þessi umbúningur dó drottni sínum eftir kæru til Persónuverndar. Forsvarsmenn og prestar Þjóðkirkjunnar hafa aldrei farið dult með áhuga sinn á grunnskólabörnum og því að ná til þeirra með öllum ráðum innan veggja leik- og grunnskóla. Þessa má víða sjá stað bæði í ræðu og riti og er þá lítt hugað að réttindum minnihlutahópa.

Eins og flm. benda á er kveðið á um í Aðalnámsskrá að starfshættir grunnskóla skuli m.a. mótast af kristinni arfleifð. Það er vandséð hverju þessi tillaga á að skila því til viðbótar utan aukinni ásókn Þjóðkirkjunnar inn í grunnskólana. Kirkjan hefur aldrei haft jafn mikil tækifæri og aðstöðu og nú í eigin ranni til að ná til þeirra sem það vilja með boðskap sinn. Félagið Vantrú hefur aldrei verið því mótfallið að grunnskólabörn séu frædd rækilega um trú og siði sinnar eigin þjóðar og annarra.

Félagið gerir hins vegar þá kröfu að slík fræðsla sé sanngjörn, nákvæm og byggð á áreiðanlegri fræðimennsku.

Þessi þingsályktunartillaga er þarflaus, illa ígrunduð og ósvífin. Með henni ætla flm. að ganga í berhögg við mannréttindi og eðlilega samfélagsþróun. Grunnskólabörnum, foreldrum þeirra og forráðamönnum er enginn greiði gerður með þessari tillögu og er vandséð hverju hún á að skila öðru en sundrunu og úlfúð.

Heimildir:

1. <http://tru.is/pistlar/2010/12/athugasemdir-vid-tillogur-mannrettindarads> (sótt 7. mars 2011).
2. http://www.humanistfederation.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=165 (sótt 7. mars 2011).
3. http://www.barn.is/adalsida/barnasattmalinn_i_heild/ (sótt 7. mars 2011).
4. Einar Ómarsson og Þorsteinn V. Einarsson. Greinargerð með kennsluhugmyndabanka fyrir trúarbragðafræði. Háskóli Íslands. Menntavísindasvið – Kennaradeild (grunnskólakennarafræði). Lokaverkefni til B.Ed. –gráðu. Apríl 2010.

F/h félagsins Vantrúar:

Baldvin Örn Einarsson, varaformaður